

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.021/2008/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Farkas és Nagy Ügyvédi Iroda (4024 Debrecen, Csapó u. 13. II/6. szám, ügyintéző: Dr. Nagy Zsolt ügyvéd), valamint Dr. Zádor Csaba ügyvéd (4032 Debrecen, Egyetem sgt. 68/B. szám) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, az elsőfokú eljárásban Dr. Erdélyi Ildikó ügyvéd (4028 Debrecen, Kemény Zs. u. 8. fszt. 3. szám), a másodfokú eljárásban Dr. Szeszák Gyula ügyvéd (4024 Debrecen, Iparkamara u. 6. szám) által képviselt alperes (alperes címe) alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében, a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2007. október 17. napján kelt, 5. G. 40.168/2006/21. számú ítélete ellen az alperes részéről 22. sorszám alatt benyújtott fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2008. július 01. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy felhívásra, az abban foglaltak szerint fizessen meg az Államnak 480 700 (Négyszáznolcvanezer-hétszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 180 000 (Egyszáznolcvanezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A peres felek 2006. március 10-én írásban szerződést kötöttek a felperes által forgalmazott árufeladások értékesítésére. A szerződés I. számú melléklete tartalmazta a termékekre vonatkozó árendedmények mértékét. A megállapodás kiterjedt arra is, hogy a vevő határidőn belüli tartozása nem haladhatja meg az 1 000 000 Ft limitet. A vevő 30 napos fizetési határidőn belül banki átutalással történő fizetést vállalt, az eladó pedig kötelezte magát, hogy a fizetési határidő szabályszerű teljesítése esetén a vevő részére a I. számú

mellékletben meghatározott utólagos árkedvezményt biztosít, és erről a kedvezményről a számla kiegyenlítését követő 8 napon belül helyesbítő számlát bocsát ki. Késedelmes fizetés esetére a vevő a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresét, valamint az adott árengedmény összegét vállalta megfizetni azzal, hogy ebben az esetben nem illeti meg a vevőt az utólagos kedvezmény sem.

Az értékesítési szerződés alapján az alperes többször vásárolt betonacél termékeket a felperestől, a vételárat eleinte határidőben, vagy csak néhány napos késedelemmel fizette meg, ezért a felperes biztosította számára a számlában megjelölt kedvezményt.

Az alperes a ..., a ..., a ..., a ..., a ..., a ..., a ..., a ... és a ... számú számlák alapján fennálló vételár fizetési kötelezettségének a 30 napos fizetési határidőn belül nem tett eleget, és utólagosan is csak a számlákban feltüntetett kedvezményes vételárat - összesen 22 880 975 Ft-ot - fizetett meg a számlák szerinti 30 892 224 Ft-tal szemben.

A felperes keresetében a teljes vételár és a megfizetett kedvezményes vételár különbözeteként jelentkező 8 011 249 Ft vételár és az azután a Ptk. 301/A. §-a alapján járó késedelmi kamat, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az értékesítési szerződésnek a kedvezményes vételárra való jogosultságot meghatározó rendelkezésére hivatkozott, állítva, hogy az alperes a fizetési határidőn túl történt teljesítése folytán a kedvezményes vételárra nem volt jogosult.

Az alperes a felperes keresetének az elutasítását kérte.

Elsődlegesen kifogás útján megtámadta a felperessel kötött értékesítési és adásvételi szerződéseket feltűnő értékaránytalanság címén, állítva, hogy a megvásárolt termékeknek a számlákban feltüntetett kedvezmény nélküli vételára a piaci értékhez képest feltűnően értékaránytalan, a piaci viszonyoknak az általa kifizetett kedvezményes vételár felel meg, ezért a felperes keresete alaptalan.

Tévedés és megtévesztés címén is támadta szerződéseket arra hivatkozva, hogy a szerződés megkötésekor a felperes nem tájékoztatta őt a kedvezményes vételárra való jogosultságra vonatkozó általános szerződési feltételről.

Hivatkozott a Ptk. 250. § (1) bekezdésére is, és kérte, hogy a bíróság mérsékelje a kedvezmény elvesztésével járó joghátrányt arra tekintettel, hogy az alperes alacsonyabb áron értékesítette a perbeli termékeket, mintahogyan azt a felperestől beszerezte.

Sérelmezte azt is, hogy a felperes az értékesítési szerződésben meghatározott 1 000 000 Ft-ot meghaladó mértékben hitelezett az alperesnek, ezzel mintegy „csődbe húzta” őt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaposnak találta és ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 8 011 249 Ft vételárat, és annak 2006. augusztus 16. napjától 2006. december 31. napjáig járó évi 13,25 %-os, 2007. január 1. napjától 2007. június 30. napjáig járó évi 15 %-os, 2007. július 1. napjától a kifizetés napjáig, de legfeljebb 2007. december 31. napjáig járó évi 14,75 %-os, és 2008. január 1. napjától kezdődően félévente a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegével megegyező késedelmi kamatot, és 781 000 Ft perköltséget.

Az alperes elsődlegesen előterjesztett, a perbeli szerződést feltűnő értékaránytalanság címén támadó kifogása vonatkozásában az alperes indítványára kirendelt igazságügyi könyv-, ár-, és adószakértőnek a felek által elfogadott szakvéleménye alapján az elsőfokú

bíróság azt állapította meg, hogy a szerződés megkötésének időpontjában a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között nem állt fent feltűnő értékaránytalanság. Bár a felperes által érvényesített eladási ár valamennyi méret esetében magasabb a más kereskedőktől beszerzett összehasonlító adatokhoz képest, de ha a felperes az alperest nagykereskedelmi vevőnek tekintette, akkor a 30 napos fizetési határidő esetén is a forgalmi viszonyokat figyelembe véve reálisnak tekinthető az árkedvezményes vételár. Ha pedig az alperes kiskereskedelmi vevőnek minősül, ez esetben is az erre irányuló megállapodásra figyelemmel reálisnak mondható a számlákban érvényesített - kedvezmény nélküli - ár is.

Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróságnak a PK. 267. számú állásfoglalásában írtak szerint eljárva, a bizonyítékoknak a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti egybevetésével értékelte, hogy a felek az értékesítési szerződés alapján többször kötöttek egymással adásvételi szerződést, az alperes az áru elvitelével egyidejűleg mindig megkapta a kedvezmény nélküli és a kedvezményes árat is feltüntető számlát, az árak ismeretében vásárolt, kisebb késedelemmel történt fizetéseire ellenére is a felperes több alkalommal a kedvezményes vételárat érvényesítette vele szemben. Figyelembe véve a szakértői véleményt is, mindezek alapján állapította meg azt, hogy az alperes feltűnő értékaránytalanságra történő hivatkozása alaptalan.

Nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság az alperes azon hivatkozását sem, hogy a szerződésnek a vételár meghatározására vonatkozó része általános szerződési feltételnek minősül, eltér az általános szerződési gyakorlattól, és mivel a felek között külön meg tárgyalásra, kikötésre nem került, ezért az nem képezi a szerződés részét.

Az elsőfokú bíróság osztotta azt az alperesi álláspontot, hogy a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése szerint a perbeli értékesítési szerződésben a vételárra és a vételár kedvezményre vonatkozó szerződési feltétel általános szerződési feltételnek minősül, de mivel az értékesítési szerződést a felek írásban kötötték meg, azt az alperes aláírta, majd ezen értékesítési szerződés alapján több alkalommal is vásárolt a felperestől terméket a felperes kettős árképzésének ismeretében. Ezért azt állapította meg, hogy a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése szerint a vételárra vonatkozó szerződési kikötés a szerződés részévé vált.

A szerződésnek a tévedés, megtévesztés címén a Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdései alapján történt megtámadása körében az alperes a Pp. 164. §-a alapján őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem igazolta, hogy őt a felperes a szerződéskötéskor a szerződés feltételeit illetően megtévesztette volna.

Az alperesnek a Ptk. 250. § (1)-(2) bekezdéseire történt hivatkozása folytán az elsőfokú bíróság megvizsgálta azt is, hogy a perbeli esetben a fizetési kedvezmény elvesztése milyen mértékű joghátrányt jelentett az alperesnek, és hogy ez, az eset összes körülményeinek mérlegelésével alapul szolgálhat-e a joghátrány mérséklésére.

A szakértői vélemény megállapításait, valamint azt figyelembe véve, hogy mindkét fél üzleti tevékenységet folytató jogi személy, és hogy az alperes a szerződési feltételek és a vételárak ismeretében többször is vásárolt a felperestől, az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perbeli esetben a Ptk. 250. § (2) bekezdésének a szabálya nem volt alkalmazható.

Mint a per eldöntése körében irreleváns körülményt nem vizsgálta az elsőfokú bíróság az alperes azon hivatkozását, hogy a felperes az értékesítési szerződést megszegve, az 1 000 000 Ft értékhatárt meghaladóan nyújtott hitelt az alperesnek.

Az alperes volt az, aki valamennyi vásárlási szándékát jelezte a felperesnek, és az nyilvánvalóan nem róható a felperes terhére, hogy ő nagyobb kockázatot vállalt egy magasabb összeghatárig való hitelezéssel.

Ugyanígy irrelevánsnak találta a per eldöntése szempontjából az elsőfokú bíróság azt az alperesi állítást is miszerint a felperes által kiállított számlák nem feleltek meg a számviteli törvény előírásainak, illetve nem vizsgálta azt sem, hogy az alperes továbbértékesítési ára alacsonyabb volt-e a felperes eladási áránál.

A Pp. 163. § (2) bekezdése szerint a felek egyező előadása alapján tényként állapította meg, hogy az alperes a perbeli számlák alapján járó vételárból 8 011 249 Ft-tal kevesebbet fizetett meg, és a Ptk. 365. §-a alapján kötelezte az alperest ennek, valamint a vételár után a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére.

A peresztes alperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesnek járó, a 481 000 Ft lerótt kereseti illetékből, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerinti bruttó 300 000 Ft ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltség megfizetésére.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a felperes keresetének az elutasítását, és a felperes kötelezését kérte az első-, és másodfokú perköltsége megfizetésére.

Előadta, hogy a felperes először egy olyan keretszerződést kötött vele, amely nem helyesen tüntette fel az alperes megjelölését, nem tartalmazta azt, hogy milyen árucikkekre vonatkozik, illetve azoknak mik az áraik, a szerződés ütemezése sem volt benne rögzítve. Ugyanazt a felperes által szállított betonacélt közvetlenül a gyártó ...-tól 102-107 Ft-ért vásárolhatta volna meg az alperes, vagyis lényeges különbség volt a felperes által alkalmazott „kedvezményes ár” és az alperes által is elérhető piaci ár között. Csupán a felperes közelsége, és az ezáltal kedvezőbb fuvar költségek miatt döntött mégis úgy az alperes, hogy a felperestől szerzi be a kívánt árut. A szerződésben szereplő alapár kilogrammonként 145 Ft volt, amely már irreálisan magas, ilyen áron nem kötött volna szerződést a felperessel.

A szakértői vélemény is jelezte ezt, és rögzítette azt is, hogy az ...-nél a nagybani beszerzési ár 87,60 Ft/kg volt, ami azt is jelenti, hogy a nem kedvezményes ár esetén a felperes árrése 60 %-os. A szakértő megkeresésére a ... azt közölte, hogy a felperes tonnánként 73 000 Ft + ÁFA áron vásárolt tőle, ezért elfogadhatatlannak tartja a szakértő azon megállapítását, hogy a felperes által a szerződésben kikötött ár nem tekinthető tisztességtelennek.

A szakértő által is hivatkozott - a felperes által azonban az iratok közé nem csatolt - I. számú melléklet hiányában megismételte azt az állítását, miszerint az árkedvezmény mértékében a felperessel nem állapodott meg, magában a szerződésben szó sincs az árengedmény mértékéről. A felperes önkényesen állapította meg és számlázta ki az ún. alaparat, ezért a szerződésben biztosított „kedvezmény” is csak látszólagos. Az alapár és a kedvezményes ár közötti különbség K. J.-né szakértő szakvéleménye szerint mintegy 37,5 - 42,2 %-os, az ennyivel magasabb alapár megfizetésének a kötelezettségét helyezi a szerződés, mintegy szankcióként kilátásba a késedelmes, azaz 30 napon túli fizetés esetére, és ezen felül még a késedelmi kamat kétszeresét, ami 24 % évente. Ez a szerződésben kikötött, a késedelem miatti joghátrány aránytalanul súlyos, mivel a duplakamatot nem számítva egyetlen napos fizetési késedelem esetén is átlag 40 %-kal magasabb ár megfizetését írta elő.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság hiányosan idézte, és tartalmilag nem elemezte a szerződésnek a kinnlevőségi limitről rendelkező 4.3. pontját.

Hivatkozott arra, hogy bár az elsőfokú bíróság őt „ráutaló magatartás” alapján marasztalta, mert a számlákat látva azonnal reklamálnia kellett volna az árkülönbözet miatt, de nem értékelte azt, hogy a felperes is mintegy ráutaló magatartással hónapokig nem kifogásolta, hogy reklamáció nélkül ugyan, de az alperes nem fizette ki neki az árkülönbözetet. Vagyis az alperes nem tanúsított ráutaló magatartást a magasabb árra vonatkozóan.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe tanú tanúvallomását, és a tanúvallomás mellőzésének az okát sem adta ítéletében.

Álláspontja szerint a ráutaló magatartás a felperesnél állapítható meg, amikor elfogadta, hogy az alperes csak az alacsonyabb összegről kiállított számlákat egyenlítette ki, nem reklámolt és az árkülönbözetet sem érvényesítette a szerződésben leírt módon.

A felperes tisztességtelen eljárása állapítható meg amiatt is, hogy a felperes maga is kereskedelemmel foglalkozó cég, aki tisztában van a forgalmazók, kivitelezők fizetési nehézségeivel. A felperes a perbeli szerződési konstrukcióval rendszeres uzsorás jellegű haszonra tett szert, mintahogyan rosszhiszeműségét igazolja az is, hogy a szerződésben a limittel kapcsolatban rögzített feltételekről megfélemedezett azért, hogy a fizetési késedelmek után dupla kamatnyereséget könyvelhessen el.

Sérelmezte, hogy sem a szakértő, sem az elsőfokú bíróság nem értékelte, hogy a felperes által alkalmazott kedvezményes ár ún. „csali ár”, hiszen a bázisárakkal a felperes egyáltalán nem lett volna versenyképes a piacon, mert azok jelentős mértékben meghaladják a piaci átlagárát.

Hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette számításba a felek jóhiszemű együttműködésének kötelezettségét, nem kalkulálta ki, hogy milyen százalékos veszteség éri az alperest, ha a felperes az előre kalkulált büntetőkamatokhoz a Ptk. 250. § (1)-(2) bekezdésében biztosított mérséklés nélkül hozzájut.

Hivatkozott arra is, hogyha a felperes kinnlevőségének keletkezését a felperest ért kárnak tekintjük, akkor megállapítható, hogy a felperes saját felróható magatartásának köszönheti ezt, annak, hogy a limit rendszeres túllépését „tendenciózusan” elnézte.

Előadta, hogy érthetetlen számára, hogy a marasztalási összeg miből tevődik össze, ugyanis a felperes elküldött neki egy, 2007. október 2-ára keltezett folyószámla egyenleget, amely fillérre azonos összeget mutat a keresetben írt összeggel, de a kimutatás 3 db, az alperes által egyáltalán meg nem fizetett számlán alapul. Jelezte, hogy a kimutatást a fellebbezési tárgyaláson felmutatja, és indítványozni fogja a felperes megnyilatkoztatását erre nézve.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását, és az alperesnek a másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perben beszerzett bizonyítékok helyes értékelése alapján hozta meg érdemben helytálló döntését.

Az alperes fellebbezésében írtakra reagálva előadta, hogy annak a ténynek, hogy az alperes nem közvetlenül a gyártótól vásárolta meg a kívánt termékeket az volt a valós indoka, hogy a gyár kizárólag készpénzes, azonnali fizetés ellenében szolgálta volna ki őt, míg a felperes vállalta a halasztott fizetés üzleti kockázatát.

Megismételte az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatát, miszerint az alperes a felperes által kiállított számlákon szereplő árakat, a felperes gyakorlatát ismerte, ennek tudatában

kötötte meg az egyes adásvételi szerződéseket a szállítási keretszerződés feltételei között. Ezeket az alperes soha nem kifogásolta, sőt, azokat ráutaló magatartásával elfogadta. Tagadta azt az alperesi állítást, miszerint a felperes hónapokig nem kifogásolta a fizetési határidő elmulasztását. Utalt arra, hogy az iratokból is megállapíthatóan az alperes utolsó fizetési kötelezettségének 2006. augusztus 2. napján tett eleget, a felperes a különbözet teljesítésére pedig már 2006. augusztus 16. napján felszólította az alperest. Ismételten előadta, hogy az alperes is a gazdasági élet szereplője, aki fel tudja mérni döntéseinek következményeit. Ha szerződéses kapcsolatba lép a piac más szereplőivel, döntésének üzleti kockázatát magának kell viselnie.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítást a jogvita eldöntéséhez szükséges terjedelemben lefolytatta, a tényállást a kellő mélységben feltárta, a bizonyítékokat okszerűen, a Pp. 206. §-ában foglaltak szerint értékelte, azokból helyes jogi következtetéseket vont le, döntése érdemben is jogszerű és megalapozott. Ítéletét megfelelő indokolással látta el, így annak kiegészítése szükségtelen.

Az alperes fellebbezési hivatkozásait az ítéletábra nem találta alkalmasnak arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a megállapításait aggályossá tegyék, és az elsőfokú döntés megváltoztatását indokolják.

Az ítéletábra a fellebbezési kérelem indokait jogilag nehezen értelmezhetőnek találta, azok egyrészt iratellenes állításokat, másrészt a tények szubjektív értékelését tartalmazták, jellemzőjük volt a polgári jogi - gazdasági kapcsolatok sajátos, büntetőjogi megközelítése.

A per tárgya a gazdasági, kereskedelmi kapcsolatokban szokásos ügyletkötésből eredő követelés volt, a felek a szerződéses kapcsolatuk kereteit képező feltételeket írásba foglalták, az alperes vásárlásai ennek alapján teljesültek. Az alperes ügyvezetője személyes meghallgatása során (8. számú jegyzőkönyv 4. oldal), de a felpereshez korábban címzett nyilatkozataiban is elismerte, hogy a vételár kedvezmény feltételeit ismerte, elfogadta, annak ismeretében vásárolta a vasárut rendszeresen a felperestől. Az elsőfokú bíróság e körben is helyesen értékelte a rendelkezésre álló adatokat, bizonyítékokat.

Az alperes fellebbezési hivatkozásaira reagálva jegyzi meg az ítéletábra, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett szakértői vélemény is tartalmazta azt a megállapítást, hogy a perbeli termékek árai szabadáras kategóriába tartoznak, tehát kizárólag a vevő és az eladó megállapodásának, valamint a piac kereslet-kínálat hatásának megfelelően alakulnak.

A szakértő kifejtette azt is, hogy szintén a felek megállapodásától függ - amit befolyásol például a vásárlás volumene is - az, hogy a 30 napos fizetési határidőn belüli fizetés a vételárat befolyásolja-e, vagy sem, illetve, hogy milyen mértékben teszi ezt. A felperes által az alperesnek valamennyi vásárlás alkalmával átadott számlák tartalmazták mind az eredeti „alapárat”, illetve az ennek alapján kiszámolt vételárat, mind a kedvezményes egységárat és az ezen alapuló, a határidőben történő teljesítésére irányadó számlaösszeget is, így az alperes, még ha nem is volt a birtokában az értékesítési szerződésnek a felperes által biztosított kedvezmények összegét (százalékát) tartalmazó I. számú melléklete, akkor is tudatában kellett, hogy legyen, hogy a 30 napon túli kifizetés esetén az értékesítési szerződés alapján milyen vételárral kell számolnia. Az üzleti élet szereplőitől elvárható az a magatartás is, hogy az áru megrendelésekor a megrendelő tisztázza az adásvétel aktuális

feltételeit, miután az értékesítési szerződés csak annyit tartalmaz, hogy a mindenkori fogyasztói áron történik az értékesítés. Az a körülmény, hogy az alperes üzleti várakozásai (az elvárt haszon) nem teljesültek, a perbeli igény megítélésénél irrelevánsak. Az alperes nem háríthatja át az üzleti kockázatát a vele kereskedelmi kapcsolatba lépett piaci résztvevőkre.

Az ítéletábra mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - utalva a Pp. 254. § (3) bekezdésére is -, annak helyes indokai szerint hagyta helyben.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárással felmerült költségeit maga köteles viselni.

Miután a másodfokú eljárásban illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült az alperes, a fellebbezésén le nem rótt, 480 780 Ft feljegyzett eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, és a 15. § (1) bekezdése alapján felhívásra, az abban foglaltak szerint kell megfizetnie az Államnak, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint őt kötelezte az ítéletábra a felperesnek a másodfokú eljárással felmerült, a jogi képviselőnek a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a.) pontja, (5)-(6) bekezdése, valamint a 4/A. § (1) bekezdése szerint 150 000 Ft + ÁFA = 180 000 Ft-ban meghatározott ügyvédi munkadíjból álló perköltsége megfizetésére.

Debrecen, 2008. július hó 01. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk előadó bíró, Dr. Pataki Istvánné sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó